

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของ
 ประชาชนในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

Integration of Buddhadhamma Principles to Foster Participatory
 Political Culture of the People at Kaengsanamnang District in
 Nakhonratchasima Province

พระต้อง จิตตทนต์ (บรรจง)

Phra Tong Cittadanto (Banchong)

ไพฑูรย์ มาเมือง

Phaitoon Mamuangt

พระมหานรินทร์ สุรพลโย (เอมพันธ์)

PhramahaNarin Surapaño (Emphan)

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

Master of Political Science

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail : morakot.kot14@gmail.com narinemphan2521@gmail.com

narinpempa123@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 3 กรกฎาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 24 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 31 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการบูรณาการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา 2. เปรียบเทียบการบูรณาการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3. นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าทีทดสอบค่าเอฟทดสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$) จำแนกเป็นรายด้าน คือ ด้านทัศนคติในผลกระทบของนโยบาย ($\bar{X}=3.99$) ด้านความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง ($\bar{X}=3.89$) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ($\bar{X}=3.88$) และด้านมีความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ($\bar{X}=3.79$) ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา

อาชีพ และรายได้ต่างกันมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. ผลการนำเสนอ พบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ประชาชนควรเสียสละและการสนับสนุนทางการเมือง 2) ด้านความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง ประชาชนควรแสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน 3) ด้านคะแนนในผลกระทบของนโยบาย ประชาชนควรมีจิตสาธารณะ และ 4) ด้านมีความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ประชาชนควรมีจิตสำนึกให้กับชุมชนสังคม ให้รับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตัวเอง

คำสำคัญ : ประชาชน, วัฒนธรรมทางการเมือง, การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ADSTRACT

The research on "Buddhadhamma Integration for Principles to Foster Participatory Political Culture of the People at Kaengsanamnang District in Nakhonratchasima Province" Objectives of the research were: 1. To study the level of integration to strengthen the participatory political culture of the people in Kaengsanamnang District, Nakhonratchasima Province 2. To compare the integration to strengthen the participatory political culture of the people in Kaengsanamnang District, Nakhonratchasima Province classified according to personal factors and 3. To present the integration of Buddhadhamma principles to strengthen the participatory political culture of the people in Kaengsanamnang District, Nakhonratchasima Province by applying the principles of Iddhipatadhamma. The research methodology is a combined research methodology. Qualitative research and quantitative research. The tools used are questionnaires and interviews. Analyze data by determining frequency, percentage, mean, standard deviation, test hypotheses by t-test and F-test, and analyze data with descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows: 1 . The Level of strengthening political culture Overall it is at a high level. (\bar{X} =3.89) when classified by side as follows: awareness of the impact of the policy (\bar{X} =3.99) awareness of the civic duty (\bar{X} =3.89), high political participation (\bar{X} =3.88), and the interest in political activities (\bar{X} =3.79) respectively. 2. The results of the comparison found that people of different genders had different opinions. no different Therefore, the research hypothesis was rejected. As for people with different ages, education, occupations, and incomes, they have different opinions. They were significantly different at the 0.05 level, so the research hypothesis was accepted. 3. The results of the presentation found that 1) high political participation People should sacrifice and support politics. 2) Awareness of the duties of citizens People should show goodwill and hope towards their colleagues. 3) Be aware of the impact of the policy. People should have public consciousness. and 4) having an interest in political activities People should have awareness of their community and society to be aware of their own rights and duties.

Keywords: populations, political culture, political participation

บทนำ

วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นส่วนหนึ่งวัฒนธรรมทางสังคม หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งมาจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติทางการเมือง ของบุคคล ซึ่งได้รับการถ่ายทอดปลูกฝังสืบต่อกันมาจนกระทั่งบุคคลยอมรับและยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติทางการเมืองของสังคม วัฒนธรรมทางการเมืองเกิดจากกระบวนการปลูกฝังอบรมหล่อหลอมเกลาทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมที่สืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน จนทำให้บุคคลในสังคมมีความรับรู้ทางการเมืองซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ของบุคคลในสังคมและเมื่อบุคคลในสังคมมีพฤติกรรมทางการเมืองเป็นแบบแผน พฤติกรรมทางการเมืองที่เป็นแบบแผนก็จะกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมนั้น จากกระบวนการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับวิวัฒนาการของระบบการเมือง การปกครองที่ผ่านมาในอดีต โดยเฉพาะกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนวัฒนธรรมทางการเมืองด้วย (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2550, 1)

วัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นปัจจัยประการสำคัญที่เป็นการกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกในสังคม และเป็นตัวการที่ทำให้รูปแบบและลักษณะของระบบการเมืองในแต่ละสังคมแตกต่างกันไป ทั้งนี้หากชนในชาติมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นหนักไปทางอำนาจนิยมก็เป็นการยากที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยไปสู่จุดหมายได้ (กมล สมวิเชียร, 2514, 16) ระบบอุปถัมภ์เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมที่อยู่คู่สังคมไทยมาช้านาน มีอิทธิพลทั้งต่อการดำเนินชีวิต

การประกอบอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมระบบอุปถัมภ์ในแวดวงราชการ รัฐวิสาหกิจ แม้ระบบอุปถัมภ์จะมีทั้งข้อดี ข้อเสีย แต่มักถูกมองในด้านลบว่าเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่บั่นทอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กร นำมาสู่หลากหลายปัญหา ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้ง การขาดขวัญกำลังใจ ความไม่เสมอภาคเป็นธรรมระบบอุปถัมภ์ในแวดวงของราชการยังคงมีอยู่ ซึ่งถ้าหากมีการใช้ระบบอุปถัมภ์เพื่อประโยชน์ส่วนรวมก็อาจเป็นประโยชน์และช่วยแก้สถานการณ์บางอย่างได้ เช่น การประสานงานระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น แต่ปัจจุบันมีการนำระบบอุปถัมภ์ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนเป็นส่วนใหญ่ เช่น ใช้ในการแต่งตั้งโยกย้าย ทำให้ได้มาซึ่งอำนาจบารมี หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งที่จะแสวงหาผลประโยชน์ (ประชาชาติธุรกิจ, 2565)

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกในสังคมและเป็นตัวการที่ทำให้รูปแบบและลักษณะของระบบการเมืองในแต่ละสังคมแตกต่างกันไป ทั้งนี้หากชนในชาติมีลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองที่เน้นหนักไปทางอำนาจนิยมก็เป็นการยากที่จะพัฒนาระบบประชาธิปไตยไปสู่จุดหมายได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยจะได้ทราบว่าคุณภาพประชาชนมีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเป็นอย่างไรแตกต่างกันหรือไม่ ควรเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนาและดำเนินงานในการสนับสนุนส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้แก่ชุมชนสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา
- 2) เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 3) เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยการประยุกต์ตามหลักกสิกรรมบาทธรรม

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” ประกอบไปด้วยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง หลักกสิกรรมบาท 4 ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดขอบเขตด้านตัวแปรแบ่งออกเป็น 2 คือ

1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และหลักกสิกรรมบาท 4 (ส.ม.(ไทย) 19/820/383-384) ได้แก่ 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ

4) วิมังสา

2 ตัวแปรตาม คือ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง 2) ความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง 3) ตะหนักในผลกระทบของนโยบาย 4) มีความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองอย่าง (ประจวบ จันทร์หมื่น, 2552, 141-142)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาวินิจฉัยเฉพาะในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 5 ตำบล 56 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย

1) ตำบลแก้งสนามนาง 2) ตำบลโนนสำราญ 3) ตำบลบึงพะไล 4) ตำบลสีสุก 5) ตำบลบึงสำโรง ซึ่งผู้วิจัยสนใจศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” โดยจะได้ทราบว่าคุณภาพประชาชนมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นว่าเป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ ควรเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนช่วยเหลือปรับปรุงพัฒนาและดำเนินงานในการสนับสนุนส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้แก่ชุมชนสังคมและประเทศชาติต่อไป

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2567 รวมเป็นระยะเวลา 22 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ 1) พระสังฆาธิการในอำเภอแก้งสนามนาง จำนวน 2 รูป 2) ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นและผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน และ 3) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 9 รูปหรือคน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 4 วิธี คือ 1) การสังเกต 2) ตำราและเอกสาร 3) การสัมภาษณ์ 4) การบันทึกวีดิทัศน์และโสตทัศนอุปกรณ์ (Silverman. D, 2000, 90)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้ที่มีอายุ 1๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 5 ตำบล 56 หมู่บ้าน รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 37,484 คน จากจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน โดยใช้โปรแกรมคำนวณกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, 110)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.= 0.66) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคะแนนในผลกระทบของนโยบาย ($\bar{X}=3.99$, S.D.= 0.68) ด้านความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง ($\bar{X}=3.89$, S.D.= 0.72) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ($\bar{X}=3.88$, S.D.= 0.71) และด้านมีความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ($\bar{X}=3.79$, S.D.= 0.77) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอ

แก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาทธรรม พบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงตามหลักอิทธิบาทธรรม ประชาชนควรเสียสละและการสนับสนุนทางการเมืองควรมั่นและเชื่อถือเคารพในศักดิ์ศรีความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ด้านความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองตามหลักอิทธิบาทธรรม ประชาชนควรแสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงานมีความหวังดีและปรารถนาดีต่อกัน 3) ด้านทัศนคติในผลกระทบของนโยบายตามหลักอิทธิบาทธรรม ประชาชนควรมีจิตสาธารณะ ระดมความคิดเพื่อกำหนดนโยบาย ยอมรับผลกระทบอันอาจจะเกิดขึ้น และ 4) ด้านมีความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองตามหลักอิทธิบาทธรรม ประชาชนควรมีจิตสำนึกให้กับชุมชน สังคม ใ้รับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1 จากผลการวิเคราะห์ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา

พบว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.66) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทัศนคติในผลกระทบของนโยบาย ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.68) ด้านความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.72) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ($\bar{X}=3.88$, S.D.= 0.71) และด้านมีความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.77) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ อภิปรายได้ว่า ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ประชาชนเสียสละและการสนับสนุนทางการเมืองควรมั่นและเชื่อถือเคารพในศักดิ์ศรีความแตกต่างระหว่างบุคคล การเคารพศักดิ์ของการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้านความสำนึกในหน้าที่ของพลเมือง นักการเมืองต้องมีน้ำใจช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนร่วมงานและประชาชนด้วยความเต็มใจ มีการบริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอ ด้านทัศนคติในผลกระทบของนโยบาย การมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม คำนึงถึงหลักการเสียข้างมาก และด้านมีความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง สร้างจิตสำนึกให้กับชุมชน สังคม ใ้รับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระสุชาติ สุชาติ (สวน), 2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี มีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$, S.D.=0.54) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X}=3.57$, S.D.=0.66) อยู่ในระดับมาก และด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.62) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย” ผลการวิจัยพบว่าหลักอิทธิบาท 4 ปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ($\bar{X}=3.92$) หลักอิทธิบาท 4 ($\bar{X}=3.66$) และด้านการกลมเกลียวทางการเมือง ($\bar{X}=3.45$) ตามลำดับ การบูรณาการหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 คือ 1) ด้านฉันทะ เยาวชนจะต้องได้รับข้อมูลที่เป็นจริง 2) ด้านวิริยะ เยาวชนต้องมีความเพียร มีเหตุมีผล มีความสนใจทางการเมืองเป็นสิ่งที่ดี 3) ด้านจิต เยาวชนควรเคารพต่อกฎหมายและกติกาของสังคม 4) ด้านวิมังสา เยาวชนควรสนใจการเมือง

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังต่อไปนี้

1) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงตามหลักอิทธิบาทธรรม

การส่งเสริมประชาชนให้มีจิตสำนึกเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ต้องให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชนเกี่ยวกับเรื่องการเมืองในทุกระดับ ประชาชนต้องเสียสละและการสนับสนุนทางการเมืองควรยึดมั่นและเชื่อถือเคารพในศักดิ์ศรีความแตกต่างระหว่างบุคคล ประชาชนมีส่วนในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง ส่งเสริมจัดกิจกรรมการให้ความรู้ถึงนโยบายและหลักการพัฒนาบ้านเมือง และแนะนำในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดที่จะทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้าตามหลักธรรม

2) ด้านความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองตามหลักอิทธิบาทธรรม

นักการเมืองต้องมีการบริหารงานโดยปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ มีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค การสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนและมีความเชื่อมั่นในตนเอง การมองโลกในแง่ดีมีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ นักการเมืองต้องรับฟังข้อเสนอแนะทางการเมืองด้วยความจริงใจ ยอมรับความแตกต่างระดมความคิดเพื่อกำหนดนโยบาย ยอมรับผลกระทบอันอาจจะเกิดขึ้น คำนึงถึงหลักการเสียงข้างมาก เคารพสิทธิและรู้จักที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น

3) ด้านตระหนักในผลกระทบของนโยบายตามหลักอิทธิบาทธรรม

การแสวงหาแนวคิดใหม่ ๆ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ทัดเทียมกับท้องถิ่นอื่นตามลำดับ การร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่น การมีจิตสาธารณะ ไม่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม มุ่งเน้นธรรม ด้วยการประยุกต์หลักธรรมอันก่อให้เกิดความสำเร็จ ระดมความคิดเพื่อกำหนดนโยบาย ยอมรับผลกระทบอันอาจจะเกิดขึ้น คำนึงถึงหลักการเสียงข้างมาก เคารพสิทธิและรู้จักที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น มีสติปัญญาเป็นสิ่งที่สำคัญสิ่งที่จะทำจะพูดจะปฏิบัติต้องคิดและไตร่ตรองให้ดี บริหารงานโดยมีความเห็นชอบร่วมกันในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่การขจัดซึ่งปัญหา ยึดหลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน รู้จักแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่าง ไม่ถือเอาความคิดของตนเป็นใหญ่ ยอมรับฟังความคิดเห็น

ของผู้อื่น การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และการปกครอง

4) ด้านมีความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองตามหลักอิทธิบาทธรรม

สร้างจิตสำนึกให้กับชุมชน สังคม ให้รับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ต้องมีความสนใจให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย ประชาชนมีความพอใจร่วมในกิจกรรมทางการเมืองการเข้าถึงกิจกรรม มีความร่วมมือ การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจทางการเมือง เจ้าหน้าที่บุคลากรมีความสนใจในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย ต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านกฎหมาย ให้ความเสมอภาคกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรม และถูกกฎหมาย และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

ข้อเสนอแนะ

จากศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอแก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยจึงสรุปข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑) หน่วยงานงานภาครัฐควรมีการกำหนดนโยบายการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑.๒) หน่วยงานงานภาครัฐควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนสนับสนุนการปฏิบัติงานของนักการเมืองโดยยึดหลักการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาท้องถิ่น

๑.๓) หน่วยงานภาครัฐควรมีนโยบายทางการศึกษาจัดทำหลักสูตรพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมืองท้องถิ่น

๑.๔) หน่วยงานงานภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบายการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยของนักการเมือง

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๒.๑) หน่วยงานงานภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยร่วมกับท้องถิ่น

๒.๒) หน่วยงานงานภาครัฐควรสนับสนุนให้มีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

๒.๓) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักการเมืองท้องถิ่นให้เกิดการตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาท้องถิ่นชุมชน

๒.๔) นักการเมืองท้องถิ่นและประชาชนควรยกย่องนักการเมืองที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับพลวัตทางการเมืองกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ตามนโยบายที่แถลงไว้ก่อนการเลือกตั้ง

๓. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

๓.๑) การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

๓.๒) การศึกษาอิทธิพลทางพลวัตทางการเมืองในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

๓.๓) การศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมที่เหมาะสมในการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

๓.๔) การศึกษาวิจัยรากฐานทางการส่งเสริมวัฒนธรรมในระบอบประชาธิปไตยที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการเมืองของนักการเมือง

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร. (2520). ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.
- ณัฐมน หมวกฉิม. (2564). “การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปของไทย”. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ประจวบ จันทร์หมื่น. (2552). “ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับบทบาทของประชาสังคมในระบบการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลเสียว อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ประชาชาติธุรกิจ. (2565). ระบบ “อุปถัมภ์” ในสังคมไทย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.prachachat.net/columns/news-264642> [กรกฎาคม].
- พระสุชาติ สุชาติ (สวน). (2564). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรเทศบาลนครรังสิตจังหวัดปทุมธานีในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัตนา สารักษ์. (2563). “การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนใน อำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2551). การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม.
- Silverman. D. (2000). Doing Qualitative Research: A Practical Handbook. London: Sange.
- Yamane. Taro. (1967). Statistics: An Introductory Analysis. New York: Harpen and Row.